

ТОРА®

4/2025

9 770861 1757009

STIHL

www.stihl.bg

Поръчайте двойнозаръбващ /
многодисков циркуляр и
увеличете вашата печалба

EG300

Специална ОФЕРТА

Поръчайте двойнозаръбващ/многодисков
циркуляр EG300 с комплект от 2 лазера
и вземете **10% ОТСТЪПКА!**

- Електрически двигател 18.5 kW
- До 5 триона в режим на многолистов циркуляр
- Модулни ролкови плотове
- Комплект от 2 лазера

EG350

Иновация!

Двойнозаръбващ/многодисков
циркуляр EG350

- Режим заръбване и разбичване
- До 5 циркулярни диска
- Дистанционно управление
- Автоматично настройване на ширината
- Лазерно насочване

MR200

Изгодна ИНВЕСТИЦИЯ

Двувалов промишлен многодисков
циркуляр MR200

Многодисковият циркуляр MR200 може да бъде
оборудван с до 12 циркулярни триона на всеки
вал, което значително ускорява листенето на
призми.

www.woodmizer.bg

office@ecotechproduct.com

Екотехпродукт ООД

София 1186, ул. „Стар Лозенски път“ № 38

тел./факс: 02/979 17 10

тел.: 02/462 70 35

тел.: 089 913 31 10

Wood-Mizer®
from forest to final form

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:

Инж. Тони КРЪСТЕВ – директор
на Дирекция „Горско стопанство“
в ИАГ

Членове:

Инж. Росен РАЙЧЕВ – заместник
изпълнителен директор на ИАГ

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ –
председател на Съюза
на лесовъдите в България
и преподавател по икономика
и горска политика в ЛТУ

Доц. д-р Евгени ЦАВКОВ –
преподавател по дендрология
в ЛТУ и ръководител на Музея
на Лесотехническия университет

Д-р инж. Георги ГОГУШЕВ –
зам.-директор на Регионалната
дирекция по горите – Благоевград

Д-р инж. Росен АНДРЕЕВ –
гл. асистент в ИГ – БАН,
секция „Горска ентомология,
фитопатология и ловна фауна“

Секретар:

Радка ЛЯХОВА –
главен експерт в Дирекция
„Информационно-
административни дейности“ в ИАГ

Главен редактор:

Юлия СЪБЧЕВА
yulia_sabcheva@abv.bg

Редакционен екип:

Женя СТОИЛОВА
редактор
zhenia.stoilova@gmail.com

Д-р инж. Павел ПАВЛОВ
редактор
pavelppj@gmail.com

Борислав БЕЛДЕВ
редактор
bbeldev@abv.bg

Ваня КИСЬОВА-ИЛИЕВА
технически редактор
vvv.kisiova@gmail.com

Теменужка МАРКОВА
графичен дизайнер
pushkamarkova@abv.bg

Йордан ДАМЯНОВ
фоторепортер
jordan.damianov@abv.bg

Станислава КРУМОВА
старши счетоводител
tania_mit@abv.bg

Съдържание:

2 100 ГОДИНИ СЕДМИЦА НА ГОРАТА „ВЕК ОТ ВЕЧНОСТТА В СЪЗДАВАНЕ, ОПАЗВАНЕ И ГРИЖА!“

Празникът на залесяването – символ
на съзидателната връзка между поко-
ленията

22 ЛЕСОВЪДСТВО

Опит за подпомагане на възобнова-
ването във високопланински смър-
чови гори в Западни Родопи

24 ИЗЛОЖЕНИЕ „ПРИРОДА, ЛОВ, РИБОЛОВ“

Под знака на достолепни годишнини,
с внимание към децата и природата

27 ЛЕСОЗАЩИТА

Biscogniauxia mediterranea – опасен
патоген по червения дъб в Северо-
източна България

28 НОВИ КНИГИ

III ГОРСКА ПЕДАГОГИКА – забавна страничка за малки и пораснали деца

www.facebook.com/spisaniiegora

Снимка на корицата: Камелия Борисова – фотоконкурс на сп. „Гора“

Адрес на редакцията:

София 1303, ул. „Антим I“ №17,
тел.: 02 988 86 42
http://www.gorabg-magazine.info
E-mail: gora@iag.bg
spisaniiegora1899@gmail.com

Банка ДСК ЕАД,

София, клон Стамболийски,
IBAN: BG97STSA93003104045001
BIC: STSABGFS

Годишен абонамент – 30 лв.
Отделен брой – 3 лв.

Печатни коли 4.

Формат 1/8 от 60/90.
Броят е подписан за
печат на 29.04.2025 г.
Индекс 20346.
Печат „Фатум“ ООД
ISSN 0861 – 7570

100 години Седмица на гората 7 – 13 април

Празникът на залесяването – символ на съзидателната връзка между поколенията

Празникът на залесяването, прераснал по-късно в Седмица на гората, е траен символ на връзката между гората и хората, изградена с любов и всеотдайност от хиляди лесовъди, учени, горски работници и доброволци. Съзидателният ѝ дух е вдъхновявал поколения българи и остава необходим и днес за нас – техните наследници, приели със сърце зелената идея.

Негов предвестник е пролетният празник за садене на дръвчета от 1905 г., в който участвали деца от основни и класни училища.

Регламентиран е през 1925 г. от Министерството на земеделието и държавните имоти, като му е отреден денят на един от големите християнски празници – Благовещение. Отбелязан е за пръв път на 12 април същата година в София с молебен за граждани, учители и ученици в храм-паметника „Св. Александър Невски“, отпразнували се по-късно към покрайнините на София да залесяват.

Сто години по-късно, на 7 април, на площада пред достолепната осанка на светия храм се състоя националното тържествено откриване на Седмицата на гората, в която честваме вековния юбилей на професионалния лесовъдски празник и 100 години висше лесовъдско образование в България.

Официални гости на събитието бяха президентът на Република България Румен Радев, Негово Светейшество българският патриарх и софийски митрополит Даниил, народни представители, зам.-министърът на земеделието и храните инж. Стоян Тошев (сн. 1), изпълнителният директор Асен Марков и зам.-изпълнителните директори на Изпълнителната агенция по горите д-р инж. Анна Петракиева и инж. Росен Райчев, главният секретар инж. Димитър Баталов, ректорът на Лесотехническия университет доц. д-р Христо Михайлов, председателят на Съюза на лесовъдите в България проф. д-р Иван Палигоров и де-

канът на факултет „Горско стопанство“ доц. д-р Стоян Стоянов. Празникът бе споделен от директори на държавни горски предприятия, регионални дирекции по горите, държавни горски и ловни стопанства, дирекции на природни паркове, специализираните териториални звена на ИАГ, лесовъди, преподаватели, учени, ветерани на горското дело, представители на институции и гости.

В словото си към присъстващите зам.-министърът на земеделието и храните инж. Стоян Тошев заяви: „Храм-паметникът „Св. Александър Невски“, където преди 100 години нашите предци са поставили началото на лесовъдския празник, носи духа на нашето минало, на онази забележителна вековна история от честването на първата Седмица на гората и подвига на хилядите служители през различните периоди на лесовъдския летопис. За мен, а вярвам – и за вас, е изключителна чест и голяма отговорност да сме техни наследници, да сме продължители на делото на първите залесители, на тези, които с целенасочената си дейност по овладяване на поройните реки и дерета и залесяването на милионите декари оголени и ерозиран терени записаха със златни букви делата си в горската хроника“.

На тържественото откриване на юбилейната Седмица на гората президентът на Република България Румен Радев (сн. 2) произнесе приветствени думи към всички лесовъди и горски служители (бел. ред. *Словото на президента е публикувано на стр. 4*).

Негово Светейшество българският патриарх и софийски митрополит Даниил се обърна с прочувствено слово към всички милеещи за българската гора и отслужи тържествен празничен молебен. „Грижата за природата е отговорност – към себе си и към Божието творение. Бог да ви подкрепя във вашето много отговорно и много полезно служение!“ – отекнаха думите му към всички лесовъди, преподаватели, горски работници и природолюбители (сн. 3).

Водещи на церемонията по откриването на праз-

ничната Седмица бяха актьорите Елена Петрова и Янко Лозанов. В словата им звучаха пропитите с мъдрост и жизнелюбие стихове на едни от големите съвременни поети на българската литература – Матей Шопкин с „Молитва от Ботев връх“ и Веселин Ханчев със „Земя и небе“ и „Посвещение“ (сн. 4).

Програмата на събитието включваше тържествен концерт „Век от вечността“ с участието на хор при храм-паметника „Св. Александър Невски“, хор „Нуша“ с диригент Нели Андреева (сн. 5), Петя Панева и Боян Михайлов. Празникът завърши с изпълнението на химна на лесовъдското съсловие „Хубава си, моя гора“ и тържествен камбанен звън.

Стогодишният юбилей беше увековечен за поколенията със залесяване на фиданка дъб – символ на новия живот, бъдното и вечността, в парковото пространство на патриаршеската катедрала, в близост до капсулата, поставена от лесовъдите през 2004 г. в чест на 125-годишнината от създаването на държавната горска служба и съдържаща послание към поколенията (сн. 6 и 7).

По-късно празникът продължи в Концертната зала на Централния военен клуб (сн. 8). Приветствено слово по повод вековната история на Седмицата на гората и 100-годишнината на висшето лесовъдско образование у нас произнесе доц. д-р Христо Михайлов: „Трябва да сме щастливи, че наследихме една прекрасна гора, създадена от поколения лесовъди. Пред нас стои огромна отговорност – горският сектор и българската гора изискват значително повече решителност, смелост, професионализъм и отговорност към българското общество. В лицето на Лесотехническият университет, на всички наши колеги и препода-

ватели имате безусловната подкрепа да продължим да работим за българската гора, защото сме длъжници пред поколенията. Това, което наследихме, трябва да предадем с добавена стойност“.

В своето обръщение към присъстващите председателят на Съюза на лесовъдите в България проф. д-р Иван

Палигоров припомни, че през 1905 г. за първи път в България идва френският лесовъд Феликс Вожли и пренася опита на Франция по укрепяване на пороите и залесяването в България, и допълни: „Тази година ни предстои да отбележим 120 г. от този знаменателен акт. Нека бъдем на висотата на онова, което на-

Слово на президента на Република България Румен Радев по повод откриването на Седмицата на гората

Преди столетие, тук на този площад с благословията на българския патриарх, започва един исторически поход в подкрепа на българската гора. С много ентузиазъм, с любов, с доброволен труд ученици, учители, военнослужещи залесяват стотици хиляди фиданки и това се превръща в една ежегодна традиция, която се радвам, че е жива и силна и до днес. Тази традиция е вековна не само за Седмицата на гората, а и за висшето лесовъдско образование в България. Затова искам да поздравя всички вас, достойните лесовъди, с вашия професионален празник и да ви пожелаю успехи във вашата високоблагородна мисия, защото вие сте посветили наистина живота си на горското дело и на опазването на българската гора. Нашата българската гора е много повече от източник на дървесина, тя е наше национално богатство. Тя е носител на нашата национална памет и идентичност, тя е извор на вдъхновение за народното ни творчество, вековен закрилник на хайдушкото и четническото движение в България. Тя е дом на уникално биоразнообразие. И днес във времена на остри стихийни природни бедствия и кризи ние все повече преосмисляме отношението си към българската гора като един много важен фактор за борба с ерозията и поддържането на водните баланси. Залесените площи са надеждна естествена преграда срещу стихийните наводнения, те са незаменим естествен филтър срещу шум, запрашаване и мръсен въздух. Все по-често се налага да си спомняме и разбираме колко крехък е балансът в природата и че всяка една нерегламентирана дейност може много лесно да го наруши, затова трябва категорично да продължаваме да се противопоставяме на всякакви незаконни практики, които ограбват и унищожават нашето богатство, нашите гори. След едно обезлесяване са необходими десетилетия за възстановяването на горите и баланса. Всяко едно посегателство върху нашите гори е всъщност престъпление срещу идните поколения, срещу правото им на по-чист въздух, на по-чиста вода, на по-устойчиво равновесно състояние в природата, на здравословен начин на живот. Затова и голямото предизвикателство пред нашата гора остава човешката дейност и всички ние и като институции, и като контролни органи, като граждани трябва да разберем, че трябва да сме отговорни и да бдим над нашите гори. Защото нашите гори са отговорност и приемственост, те са мост между миналото и бъдещето. Преди години стартираха президентска инициатива „Да засадим дърво – да възродим българската гора“, която продължава да увеличава множество български младежи към тази важна за всички нас кауза. Защото всяка една засадена фиданка е инвестиция в нашето зелено, красиво и устойчиво бъдеще. Позволете ми на днешния знаменателен ден да изразя дълбоката си признателност към всички вас, радатели и пазители на българската гора, да ви пожелаю много здраве, сили и енергия във вашата високоотговорна общественостнозначима мисия, посветена на красотата, просперитета и бъдещето на България! Честит празник!

шите предшественици са ни завещали, да пазим етиката, да пазим морала и професионализма в нашата професия“.

С вълнение присъстващите в залата очакваха да бъдат обявени носителите на почетните отличия на лесовъди и служители по контрола за изминалата 2024 година. Личности, които с дейността си са допринесли за доброто стопанисване и опазване на българските гори, за популяризиране на горската история и повишаване на имиджа на професията на лесовъда и на горския служител, номинирани и заслужили признанието на цялата гилдия. В категорията „Служител по контрола върху дейностите по опазване на горските територии“ за 2024 г. бяха наградени главните специалисти – горски инспектори Николай Георгиев – от РДГ – Варна (първо място), Никола Проданов от РДГ – Стара Загора (второ) и Васил Колев от РДГ – Бургас (трето място). С приза „За значителен принос за повишаване на имиджа на лесовъдската професия“ за 2024 г. бе удостоен доц. д-р Евгени Цавков – ръководител на катедра „Дендрология“ в Лесотехническият университет и ръководител на Музея на ЛТУ. Носителят на наградата „Лесовъд на годината“ за 2024 г. е инж. Иван Ризов – зам.-директор на ДГС – Катунци в ЮЗДП – Благоевград (сн. 9). Негови подгласници са инж. Златан Механджийски – зам.-директор на ДГС – Асеновград, (ЮЦДП), инж. Диана Стоянова – зам.-директор на РДГ – Велико Търново, и инж. Георги Коршутов – началник на Горскостопански участък в ДЛС „Несебър“ (ЮИДП). Инж. Виктор Михайлов – зам.-директор на РДГ – Русе, получи наградата „За цялостен лесовъдски принос“ за 2024 г. (сн. 10). С отличието „За цялостен лесовъдски принос“ бе удостоен посмъртно инж. Йордан Бобонков. Призът бе получен от сина му

– инж. Милен Бобонков.

Наградите „Грамота от министъра на земеделието и храните“, „Плакет на ИАГ“, юбилейна монета „100 години Седмица на гората“ и „Почетен знак на СЛБ“ бяха връчени на отличените (сн. 11) от зам.-министъра на земеделието и храните инж. Стоян Тошев, зам.-министъра на образованието и науката инж. Таня Михайлова, изпълнителния директор на ИАГ Асен Марков, председателя на СЛБ проф. д-р Иван Палигоров, ректора на ЛТУ доц. д-р Христо Михайлов, директора на ГД „Пожарна безопасност и защита на население-

то“ ст. комисар Александър Джартов, директора на СД „ПБЗН“ ст. комисар Веселин Гетов и директора на РД „ПБЗН“ ст. комисар Георги Иванов.

С музикалните изпълнения на Райко Кирилов, Ста-

нислава Димитрова-Съни и Веселин Вачев от Представителния ансамбъл на въоръжените сили приключи тържествената част на събитието.

През деня на площада пред храм-паметника беше разположена шатра на Лесотехническият университет с интересни материали и експозиции, свързани със създаването, стопанисването и опазването на българската гора и с професията на лесовъда (сн. 12). Пътуващото фургонче „Горичка в количка“ предлагаше на най-малките посетители интерактивни игри, с които да научат повече за гората и нейните стопани, да посетят семена и да отнесат вкъщи свое дръвче.

Лесовъдската общност отбеляза юбилея на Седмицата на гората под мотото „Век от вечността в създаване, опазване и грижа!“ с множество прояви в цялата страна – залесителни кампании, обновяване на паметници, отдаване на почит към личностите, допринесли за развитието на горското дело в България, както и атрактивни занимания за деца.

Денят на преклонение пред живота и делото на лесовъдите

Денят на преклонение пред лесовъдите, отдали живота си за българската гора, по традиция беше отбелязан с поднасянето на венци и цветя пред Мемориала на лесовъдите в Лесотехническият университет на 4 април.

С думи на почит към делото на предшествениците към присъстващите се обърна проф. д-р Иван Палигоров – председател на Съюза на лесовъдите в България, като спомена значими за горската история дати и личности и техния принос. Събралите се почетоха паметта им с едноминутно мълчание.

Венци и цветя пред Мемориала на лесовъдите поднесоха зам.-министърът на земеделието и храните инж. Стоян Тошев, изпълнителният директор на ИАГ Асен Марков, зам.-изпълнителните директори д-р инж. Анна Петракиева и инж. Росен Райчев, главният секретар инж. Димитър Баталов, ректорът на ЛТУ доц. д-р Христо Михайлов, зам.-ректори, декани, преподаватели, директори на държавни горски предприятия, на дирекции и отдели в ИАГ, представители на браншови организации.

Денят на лесовъдите, отдали живота си за българската гора, има своя история.

Първоначално паметта им се почита на 2 февруари, датата на която през 1912 г. е убит лесовъдът Васил Попов. През 1934 г. Дружеството на лесовъдите издига бюст-паметник на Васил Попов в Борисовата градина в София. През 1992 г. бюстът е откраднат, но въпреки това лесовъдите продължават да се събират на 2 февруари и да поднасят цветя на това място. През 2002 г. Съюзът на лесовъдите в България подема инициативата по повод 90-годишнината от убийството на Васил Попов да бъде построен паметник в парка на Лесотехническият университет, с който да се увековечи паметта на българските лесовъди, пожертвали живота си за българската гора. На 7 април 2003 г., денят в който тържествено е открита 78-ата Седмица на гората, тогавашният зам.-министър на земеделието и горите инж. Меглена Плугчиева открива Мемориала на ле-

совъдите, създаден по инициатива на СЛБ, със съдействието на Националното управление по горите (сега ИАГ) и дарения от лесовъди и граждани. В церемонията по откриването участва и тогавашният ректор и председател на СЛБ проф. Димитър Коларов, а слово пред присъстващите държи най-възрастният лесовъд – 97-годишният д-р Желязко Георгиев. Автори на Мемориала са чл.-кор. проф. д.н. арх. Атанас Ковачев и скулпторът Чавдар Георгиев.

През следващите години Денят на преклонение пред лесовъдите, горските служители и работници по традиция остава 2 февруари, но вече паметта им се почита пред новоизградения Мемориал в ЛТУ. През 2007 г. Управителният съвет на СЛБ решава последният работен ден преди всяка Седмица на гората да бъде Ден на лесовъдите, отдали живота си за българската гора. Така от февруари Денят за преклонение се премества през април. Тази традиция се спазва вече 19 години.

Празнични дни в Лесотехническия университет

Под мотото „Един век знание за гората – образование, иновации, предизвикателства!“ преминаха в Лесотехническия университет честванията на Седмицата на гората в годината, в която се навършват 100 години от началото на висшето лесовъдско образование у нас.

В своето обръщение към преподавателите, служителите на Университета и лесовъдската колегия ректорът доц. д-р Христо Михайлов честити юбилейните годишнини и заяви: „Нашата мисия е от особено значение – да възпитаваме поколения лесовъди, които с професионализъм и отдаденост защитават едно от най-ценните ни природни богатства – гората. Нека тази 100-годишна Седмица на гората бъде повод за заслужена гордост, вдъхновение и нова енергия“.

Ежегодно провежданото в празничните дни състезание по горски многобой демонстрира натрупаните академични знания и практическите умения на студентите от специалност „Горско стопанство“ в реална среда. Първото място в надпреварата зае Исмаил Джугдан от III курс (сн. 1), който беше награден

от зам.-министъра на земеделието и храните инж. Стоян Тошев. Отличието на класиралия се на второ място състезател Николай Николов (III курс) беше връчено от ректора на ЛТУ доц. д-р Христо Михайлов. Заелият трето място Ангел Груев (II курс) беше награден от изпълнителния директор на ИАГ Асен Марков.

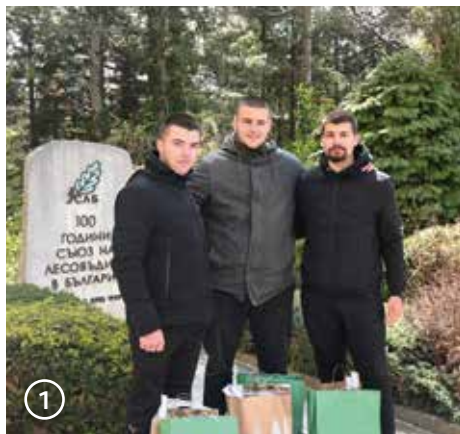
Зам.-министър Тошев отправи послание към участниците: „Това, че участвате в традиционния многобой, ви определя като отдадени на науката за гората и реализацията в горския сектор със сигур-

ност ще се случи. На вас се пада честта да запишете със златни букви името си в горската вековна история“ (сн. 2).

На 9 април в зала „Акад. Мако Даков“ се състоя прожекция на документалния филм „Живата гора“, създаден от инж. Николай Адев – лесовъд в ДГС – Смолян. Събитието беше открито от доц. Стоян Стоянов – декан на Факултет „Горско стопанство“, който подчерта значението на споделения опит между практиката и науката в условията на променящата се среда и предизвикателствата пред горите. Филмът представи впечатляващ поглед към състоянието и динамиката на горите над Смолян, засегнати през последните години от поредица абиотични и биотични фактори. След прожекцията се проведе оживена дискусия между преподаватели, студенти и гости на събитието. Теми като адаптацията на горите към климатичните кризи, устойчивото управление и ролята на младите специалисти в бъдещето на горския сектор бяха сред основните акценти.

Студентите имаха възможност да премерят знанията си по въпроси, свързани с природата и нейното опазване, във викторина, в която се включиха както студенти, така и преподаватели (сн. 3).

На 9 април се проведе и първото Vet Games Kahoot – образователно и забавно събитие, организирано от студенти от Факултет „Ветеринарна медицина“. В интерактивната игра участваха студенти от всички курсове, включително и от

100 години Седмица на гората 7 – 13 април

англоезичната програма. Те отговаряха на въпроси, свързани както с академични теми, така и с шеговити моменти от студентския живот. Малко по-късно се проведеха и традиционните Агрономически игри. Събитието събра студенти, преподаватели и гости на Агрономическия факултет, които преминаха през редица спортни и забавни предизвикателства.

които засегнаха теми като биоразнообразието, климатичните промени и традиционните знания.

На 10 април бе представено най-новото издание на д-р инж. Райчо Гънчев „Практически наръчник за опознаване на мечката“ – събитие, което събра учени, студенти и любители на дивата природа. Информационните материали включват база от 100 видеоклипа, достъпни онлайн, и 12 часа аудио съдържание, с възможност за активиране чрез QR код от печатното или електронното издание на книгата.

Студентите и преподавателите от ЛТУ активно участваха в различни обществени събития, демонстрирайки ангажираността си към екологичните въпроси и мисията на висшето образование в услуга на природата. Събитията, посветени на Седмицата на гората, приключиха със залесителната кампания „Новата гора на София“ в землището на с. Бусманци, район „Искър“ (сн. 4). Студенти от Университета заедно с представители на Столична община, на фирми и доброволци в партньорство с лесовъдите от Общинско предприятие „Управление на общински земи и гори“, извършили професионалната подготовка на терена, засадиха едроразмерни фиданки от явор на площ 13 дка край р. Искър.

В рамките на инициативата „Да ви запознаем с природата“ учебното заведение посрещна 27 малки изследователи от четвърта група на 79 ДГ „Слънчице“ в Студентски град. Малчуганите имаха възможността да се запознаят с богатството на флората и фауната в България, съхранявани в универ-

ситетските лаборатории, като им беше подготвена и творческа работилница, изпълнена с рисуване, моделиране и забавление.

Проведоха се и шест академични лекции от български и чуждестранни учени, сред които проф. Кармен Арена (Италия) и проф. Нечми Аксой (Турция),

Ръководството и служителите на ИАГ по традиция залесяваха в Седмицата на гората

На 11 април се проведе традиционното залесяване по случай Седмицата на гората за служителите на Изпълнителната агенция по горите, в което взеха участие зам.-министърът на земеделието и храните инж. Стоян Тошев, изпълнителният директор на ИАГ Асен Марков и зам.-изпълнителните директори д-р инж. Анна Петракиева и инж. Росен Райчев, главният секретар инж. Димитър Баталов, служители на ИАГ, МЗХ, Лесозащитната станция и Горската семеконтролна станция в София.

Домакини на събитието бяха ДГС – София, на чиято територия, в землището на село Локорско, беше извършено попълване и окопаване на създадена през 2024 г. горска култура. Тогава, в процеса на възстановяване на изсъхнала гора, се включиха над 130 участници, сред които и преподаватели и студенти от Лесотехническия университет, представители на Българското дружество за защита на птиците, деца от Сдружение „Деца с онкохема-

тологични заболявания“ с техните родители и учители, както и журналисти. Беше извършено почистване и почвоподготовка на терена и залесяване на 750 контейнерни фиданки от цер.

В тазгодишната юбилейна Седмица на гората бяха продължени усилията за възстановяване на културата. Инж. Цветан Динев, директор на ДГС – София, направи на присъстващите кратък инструктаж преди работа. Участниците в ак-

цията окопах миналогодишните фиданки, подготвиха посадните места и попълниха гнездата, където фиданките бяха загинали, с контейнерни фиданки от черен бор. Така се цели те да заменят неприхваналите се дъбови. Отгледните мероприятия ще продължат през целия период на растеж и развитие с цел създаване на устойчива смесена гора, която да защити склона от ерозия и да предотврати появата на нежелана растителност.

Деца и родители бяха лесовъдги за един ден

На Цветница, последният ден от юбилейната Седмица на гората, деца от 12 столични училища и техните родители се събраха в Борисовата градина в София. Горските педагози от Изпълнителната агенция по горите и ДПП „Витоша“ проведоха образователни и занимателни игри и състезания, свързани с гората, нейните обитатели, грижите, които се полагат за природата.

Изпълнителният директор на ИАГ Асен Марков поздрави присъстващите и пожела на горските педагози да продължават да разширяват целевите групи, с които работят.

Зам.-изпълнителният директор д-р инж. Анна Петракиева и нейните колеги горски педагози поведоха децата в света на лесовъдската професия посредством атрактивни, както за децата, така и за родителите, игри. Всички истински се забавляваха и научаваха нови неща едновременно. Децата получиха подаръци – семенца от бял бор и описание как да бъдат посадени и отгледани, както и образователни материали и горски медальони.

РЕГИОНАЛНИ ЧЕСТВАНИЯ

Северозападно държавно предприятие – Враца

Тържественото честване на Седмицата на гората във Враца бе отбелязано съвместно от СЗДП, ДГС – Враца, и ДПП „Врачански Балкан“. Започна с молебен, отслужен от Негово Високопреосвещенство Врачанския митрополит Григорий. Участие взеха директорът на СЗДП инж. Ваня Каменова, областният управител на Врачанска област Николай Николов, кметът на община Враца Калин Каменов, директорите на Държавните горски стопанства във Враца и Мездра, служители на СЗДП и ДПП „Врачански Балкан“ (сн. 1). В програмата бе включена инициативата „Във вълшебната гора“ с участието на ученици от местни училища. Горските педагози запознаха подрастващите с професията на лесоустрой, необятния свят на гората и нейните обитатели. Празникът на залесяването продължи с инициативата „Гората на випуск 2025“.

В празничната Седмица бе открита Паметна плоча „100 години Седмица на гората“ в чест на лесоустрой и залесители в парк „Баш Бунар“ в Ловеч от зам.-министъра на земеделието и храните инж. Стоян Тошев и директора на СЗДП инж. Ваня Каменова. В събитието участие взеха изпълнителният директор на ИАГ Асен Марков, директорът на РДГ – Ловеч, инж. Искрен Савчев, областният управител на Ловешка област Дора Стоянова, кметът на Община Ловеч Страцимир Петков, ръководствата на държавни горски и ловни стопанства (сн. 2). Регионалната награда „Лесоустрой на годината“ получи инж. Снежана Гарданска, дългогодишен директор на ДГС – Оряхово, а подгласници станаха инж. Димитър Шишков – директор на ДГС – Черни Осъм, и инж. Марияна Терзиева – зам.-директор на ДГС – Борима. С благодарствени адреси и плакети бяха

удостоени ветерани лесоустрой. Извършено беше символично залесяване. Празникът продължи със засаждане на медоносни дръвчета и образователни игри в разсадник „Сливек“ на ДГС – Ловеч. Събитието протече под мотото „Да помним и почитаме залесителите в България“ и е съвместна инициатива на СЗДП – Враца, РДГ – Ловеч, ДГС – Ловеч, и НППГДС „Сава Младенов“ – Тетевен.

СЗДП, ДГС – Берковица, РДГ – Берковица, УОГС „Бързия“ и Лесотехническата професионална гимназия в Берковица тържествено отбелязаха празника с откриване на паметна плоча „100 години Седмица на гората в чест на всички лесоустрой и залесители“ на сградата на ДГС (сн. 3), а след това лесоустрой ветерани, служители по горите и ученици обмениха опит в „Среща на поколенията – образованието среща опита“. В образователната инициатива „Горска класна стая“ в горския разсадник на ДГС – Берковица, се включиха експерти и служители от ДГС, ученици и преподаватели от ЛПГ – Берковица. Деца от детска градина в града се радваха на вълнуващи образователни и практически занимания.

По съвместна инициатива на ДЛС „Витиня“ и Кметството на с. Врачеш се осъществи залесяване на опожарени площи в землището на с. Врачеш, община Ботевград, в което участваха служителите на Ловното стопанство с директора инж. Филип Ковашки и доброволци, любители на природата наред с кмета на селото Драгомир Григоровски (сн. 4). Лесоустрой от ДЛС „Витиня“ посетиха деца от детската градина в с. Джурово и Ботевград и ги запознаха с професията на лесоустрой и грижите за природата.

С фиданки от червен американски дъб залесяваха ученици и доброволци, ръководени от екипа на ДГС – Годеч (сн. 5).

С поредица от инициативи отбеляза празника ДГС – Никопол. Съвместно със служители от ДПП „Персина“ и Община Белене извършиха залесяване в междублокови пространства и паркове в града. Заедно с ученици от Никопол залесиха в двора на горски кантон. Включени бяха и децата от детски градини в Белене, с. Шияково и Милковица, които ентузиастично участваха в горските игри. Залесяваха деца и възрастни в различни населени места на територията на стопанството (сн. 6).

„Как да опазим гората и нейните оби-

татели от пожари“ бе тема на открит урок с ученици от Козлодуй. Правилата за безопасност в гората, основните причини за възникване на горски пожари и поведение по време на пожар бяха обяснени от служителите на РС „Пожарна безопасност и защита на населението“, а най-атрактивната част беше демонстрацията на специализираното оборудване за гасене на горски пожари. Децата се включиха с голямо желание заедно с учители и служители на ДГС – Оряхово (сн. 7).

Служители на ДГС – Белоградчик, и РДГ – Берковица, почистиха част от пожарище в землище на с. Гюргич и залесиха площта с широколистни фиданки (сн. 8).

Горските служители от ДГС – Белоградчик, гостуваха на децата от основното училище в с. Чупрене, където бяха посрещнати с песни и стихчета, посветени на гората.

Лесовъди от ДГС – Плевен, проведоха занимания по горска педагогика с ученици от Долни Дъбник. По повод кръглата годишнина бяха поднесени цветя пред паметната плоча на инж. Юри Миков

– бивш директор на СЗДП, на сградата на ДГС – Плевен.

В празничната Седмица и служителите на ДГС – Говежда, проведоха урок с деца от детска градина в с. Георги Дамяново. Заедно с децата засадиха фиданки от кестен. По инициатива на ДГС –

Говежда, беше залесена по една фиданка във всички кметства в района на дейност на Стопанството. Извършено беше попълване, съвместно с РДГ – Берковица.

ДГС – Лесидрен, отбеляза празника със засаждане на дръвчета с деца от селото, както и от Луковит, с изнесен урок по стопанисване на горите с ученици от НППГСД „Сава Младенов“ – Тетевен.

Игри по горска педагогика зарадваха децата от Чипровци, а техен организатор бе Горското стопанство (сн. 9).

Образователни занимания за деца имаше и с горските служители от ДГС в Мездра и Ботевград.

Под надслов „Нека помним труда на лесовъдите“ край яз. „Искър“ служители на ДГС – Своге, Самоков и РДГ – София, отдадоха почит пред паметните плочи край с. Искрец на лесовъдите и горските работници, провели първите противоерозионни залесявания в района, и край с. Горни Окол, поставена в чест на лесовъдите и горските служители, дали своя принос за създаването на нови гори в района на язовир „Искър“.

Южноцентрално гържавно предприятие – Смолян

На официална церемония директорът на ЮЦДП – Смолян, инж. Здравко Бакалов и председателят на Съюза на лесовъдите за област Смолян инж. Елин Лилев връчиха на инж. Николай Щърбов – главен горски инспектор в РДГ – Смолян, приза „Лесовъд на годината“ за Смолянската област (сн. 1). Отличието за „Цялостен лесовъдски принос“ бе присъдено на инж. Минчо Боюклиев – старши лесничей в ДГС – Смилян, и техн. лесовъд Минчо Маков от РДГ – Смолян.

Сред официалните гости на събитието бяха Захари Сираков – областен управител на Смолян, Мариана Цекова – заместник-кмет, инж. Георги Кисъов – директор на РДГ – Смолян, комисар Чавдар Кичуков – директор на РД „ПБЗН“, ст. комисар

Цветан Цанков – директор на ОД на МВР – Смолян, Георги Коджебашев – директор на ОД „Земеделие“, и Марчо Тунев – началник на Служба „Геодезия, картография и кадастр“ в града.

Инж. Здравко Бакалов отличи с юбиле-

ен знак „100 години Седмица на гората“ и „Отличителна значка на ЮЦДП“ всички официални гости като признание за добрата съвместна работа и подкрепа в развитието на горския сектор.

Зам.-директорът на ДГС – Асеновград,

100 години Седмица на гората 7 – 13 април

инж. Златан Механджийски, който бе награден като подгласник на най-високото отличие „Лесовъд на годината“ за 2024 г., бе удостоен с юбилеен знак „100 години Седмица на гората“ и значка на ЮЦДП. „Посвещавам наградата на всеки лесовъд, от когото съм се учил на занаят. Тя е и признание за работата на нашето Стопанство“ – каза инж. Механджийски.

С „Отличителна значка на ЮЦДП“ и грамота бяха наградени всички настоящи директори на горски и ловни стопанства в област Смолян, лесовъди и ветерани, сред които бивши директори и зам.-директори – инж. Атанас Ташев, инж. Стефан Беров, инж. Минчо Станев, инж. Сашка Иванова, инж. Владимир Даскалов (сн. 2), както и журналисти с принос към горското дело, които с години отразяват темите, свързани с опазването на горите и дейността на лесовъдите.

Зам.-министъра на земеделието и хра-

ните инж. Стоян Тошев и директорът на ЮЦДП – Смолян, инж. Здравко Бакалов наградиха с грамоти участниците в благотворителния карвинг пленер „Дървото в изкуството“, който се проведе пред сградата на бившето Държавно горско стопанство в Пампорово. Хора с различни професии, за които карвингът е хоби, изваяха 15 фигури от дърво с моторни триони в рамките на два дена (сн. 3).

Събитието е част от програмата на ЮЦДП за отбелязване на 100-годишния юбилей на „Седмица на гората“.

Инж. Стоян Тошев закупи първите две – дело на Кольо Колев и Митко Русев. Със средствата, събрани от продажбата на дървените скулптури, ще бъде подпомогнато Сдружение „Деца с онкохематологични заболявания“.

Произведенията ще останат изложени пред сградата на Почивната база на ДГС – Смолян, в Пампорово. Всеки желаещ

може да ги разгледа и да подкрепи благотворителната кауза.

Служителите на ДГС – Смилян, поднесоха венец на паметната плоча на инж. Ангел Тунев – бележит лесовъд, директор на Стопанството от 1945 – 1950 г., убит едва на 30 години при изпълнение на служебните си задължения (сн. 4).

Лесовъди от ЮЦДП и ДГС „Акад. Николай Хайтов“ организираха посещение на студенти от филиала на ПУ „Паисий Хилендарски“ в Смолян в шишаркоушилнята в Чепеларе, където младежите бяха запознати с етапите на обработването на шишарките до извличането и последващата обработка на семената.

Инж. Станимир Бучков – зам.-директор на ДГС „Клисура“, и инж. Антон Бамбаков – зам.-директор на РДГ – Пловдив, посрещнаха представители на РДГ – Пловдив, Кметство Клисура и местни училища, с които заедно положиха цветя на паметника на първия дипломиран лесовъд българин инж. Стефан Дончев, който е от Клисура (сн. 5).

Ученици от девинското село Гьоврен се включиха в конкурса, организиран от ДГС – Триград, „Къщичка сред гората“, и получиха подаръци от ръководството на Стопанството (сн. 6).

Служители на РДГ – Кърджали, и ДГС – Ардино, отдадоха почит на лесовъдите и залесителите, участвали в масовите противоерозионни залесявания в Кърджалийския район, като положиха цветя пред Паметника на залесителите, открит през април 1983 г. в Туристически комплекс „Белите брези“ (сн. 7). Служителите залесиха с фиданки бреза, кедър и червен дъб в м. Трите чучура.

Лесовъди от ДГС – Пловдив, разказаха на деца от пловдивска детска градина за растителните и животински видове у нас и опазването на гората, подариха нови детски книги, посветени на природата, и поставиха горска библиотека (сн. 8). Повече от 100 деца засадиха дръвчета и заедно с кмета на район „Тракия“ Георги Гатев поставиха къщичка за птици. В двора на детската градина децата създадоха цветна изложба с рисунки, вдъхновени от гората и животните.

По повод Седмицата на гората директорът на ДГС – Хисар, инж. Добрин Иванов посрещна представители на местната власт и институции, бивши и настоящи

служители, които заедно облагородиха мястото около паметната плоча в м. Пояса, кв. Веригово, община Хисаря, поставена в чест на залесителите в района на общината, и положили цветя. Сред гостите бяха Младен Кичев – кмет на община Калояново, Таня Марковска – зам.-кмет на община Хисаря, гл. инспектор Борис Канархов – началник на РС „ПБЗН“, инж. Илия Симеонов – гл. експерт в ЮЦДП – Смолян, директори на училища и други (сн. 9).

Служители на ЮЦДП – Смолян, и ДГС – Борино, раздадоха на жителите на Смолян 2700 фиданки от арония и киселица, осигурени от горския разсадник „Хайдушки дол“ на Стопанството.

По повод юбилейната годишнина на Седмицата на гората Предприятието подготви брошура със 100 любопитни факта за Южно-централното държавно предприятие.

Югозападно държавно предприятие – Благоевград

Със съвместна акция по залесяване на опожарена през миналата година площ в землището на с. Микрево, на територията на ДГС – Струмяни, бе отбелязана Седмицата на гората.

В нея се включиха зам.-министърът на земеделието и храните инж. Стоян Тошев, изпълнителният директор на ИАГ Асен Марков, директорът на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ гл. комисар Александър Джартов, директорът на ЮЗДП инж. Валентин Чамбов, директорът на РС „ПБЗН“ комисар Валентин Василев, зам. областният управител на Благоевградска област Христо Ангелов, горски служители, пожарникари, военни и полицаи, доброволци от общините Струмяни и Кресна (сн. 1, 2, 3).

Заедно те залесиха 1000 фиданки от космат дъб и черен бор на площ 2 декара. Схемата на залесяването е съобразена със създаването на противопожарна ивица от широколистен дървесен вид (космат дъб) и високопродуктивна иглолистна гора със стопанско предназначение.

„С днешната акция по залесяване на опожарени горски територии показваме, че институциите могат да работят рамо до рамо не само в кризисни ситуации, но и когато подпомагаме природата в нейното възобновяване“ – заяви зам.-министър Тошев.

„Искаме тези площи да се възобновят възможно

най-бързо и затова мерките са толкова бързи“ – поясни директорът на ЮЗДП инж. Валентин Чамбов.

Разразилният се пожар в района на Микрево миналия юли продължи 10 дни и засегна 18 000 дка, от които около 8000 дка гори. Унищожени са 1200 дка, които подлежат на възстановяване. Към момента освободената площ е 430 декара.

Залесяване имаше и на територията на ДГС – Кюстендил. Там служителите на Горското стопанство съвместно с РДГ – Кюстендил, и ученици от местни училища попълваха с дъбови фиданки на площ, залесена през 2024 г. след пожар през юли 2022 година (сн. 4).

По-късно служители на ДГС и РДГ – Кюстендил, запознаха четвъртокласници от града с основните лесовъдски дейности по производството на горски фиданки за залесяване. Откритият урок се проведе в горски разсадник „Долно Уйно“ на територията на ДГС – Кюстендил. Учениците участваха в засяването на семена от черен бор и създадоха своя импровизирана смесена мини гора с фиданки от 2-годишен черен бор и 1-годишен цер (сн. 5). В знак на благодарност учениците подариха на лесовъдите ръчно изработени картички.

На територията на ДГС – Дупница, заедно залесяваха служители на ДГС, РДГ – Кюстендил, Община Дупница и деца

100 години Седмица на гората 7 – 13 април

от основното училище в Бобошево.

Изложбата „Природни и културни забележителности от нашия край“, организирана съвместно от ДГС – Дупница, и

Община Бобошево по случай юбилейната Седмица на гората представи горското богатство на България във фотоси, рисунки и ученически инициативи в сградата на читалището в Бобошево.

Шестокласници от училището в с. Сатовча посетиха административната сграда на ДЛС „Дикчан“, където служители и ръководството на Ловното стопанство им представиха презентация за видо-

вото разнообразие на горите и дивите животни, както и ползите от горите за човека. Децата научиха колко е важно създаването и опазването на горите за нас и за бъдещите поколения. Учениците засадиха семенца от обикновен смърч в чашка и обещаха да полагат грижи за младите фиданки (сн. 6).

Третокласници от гр. Елин Пелин гостуваха на ДЛС „Арамлиево“, където научиха любопитни факти за дивите животни, обитаващи района, и подхраниха дивеча с помощта на служители на Стопанството (сн. 7).

Празнични залесявания в района на с. Мечкул организираха служители на ДГС – Симитли, съвместно с РДГ – Благоевград, РИОСВ, както и студенти от Югозападния университет в Благоевград (сн. 8).

Още залесявания, почистване на паркове и туристически маршрути, изложби, поднасяне на венци, работа с деца по методите на горската педагогика изпъстриха празничната Седмица.

Северноцентрално държавно предприятие – Габрово

Със залесителни кампании, почистване на горски територии, отдаване на почит към личности, допринесли за развитието на горското дело в България, с уроци и занимателни мероприятия за децата премина 100-годишният юбилей на Седмицата на гората в СЦДП – Габрово.

По инициатива на ДЛС „Дунав“ – Русе, се проведе конкурс за детска рисунка на тема „Пролет в гората“. Организиран бe търг за продажба на представените детски рисунки, в който участваха всички служители на Стопанството. Събраните средства бяха използвани за осигуряване на награди на участниците в конкурса.

ДЛС „Каракуз“ проведе акция по почистване на горски територии. В два поредни дена служители на Стопанството почистваха в м. Жажда край Дулово, край пътя между селата Правда и Падина, както и в землището на с. Черковна

– по протежението на пътя Силистра – Шумен. Бяха събрани и извозени над 100 чувала битови отпадъци (сн. 1) с логистичното съдействие на Община Дулово. В специален открит урок по методите на горската педагогика малчуганите от детската градина в с. Бравари залесиха фиданки от липа и явор и получиха полезни знания за гората и

природата (сн. 2).

ДЛС „Воден – Ири Хисар“ организира почистване на горски територии и проведе забавно обучение по методите на горската педагогика, в което се включиха първокласници от град Кубрат. Всяко дете получи награда – дървен медальон и книжка „Горски приключения“ (сн. 3).

Като част от честванията на юбилей-

ното стотно издание на Седмицата на гората ДГС – Свищов, отбеляза 135-годишнината от създаването на Държавен горски разсадник „Вардим“. Това е първият държавен горски разсадник с национално значение в България, създаден през далечната 1890 г., с основател инж. Димитър Първулов – един от най-изтъкнатите лесовъди първостроители на българското горско стопанство. Пред паметника му венци и цветя в

знак на признателност и уважение към паметта и делото му положили директорът на ДГС – Свищов, инж. Дилана Чоранова-Коева, лесовъди и жители на града (сн. 4).

Традицията жителите на общините Лясковец и Стражица да получат в Седмицата на гората фиданки, които да засадят край домовете си, бе спазена и тази година. Инициативата беше организирана от ДГС – Горна Оряховица,

съвместно с общинските ръководства. Директорът на Стопанството инж. Мила Стоянова разясни на присъстващите жители на двете общини, на представителите на детските градини, училищата и на пенсионерските клубове как да отглеждат предоставените фиданки (400 броя контейнерни фиданки от черен бор и по 200 броя едроразмерни семенишни фиданки от червен американски дъб и акация). На децата от детските градини и на учениците бяха подарени образователни книжки „В търсене на съкровищата на гората“ и „Дневник на горския изследовател“, за да научат повече за професията лесовъд и за природата. По-малките деца за пръв път държаха в ръцете си фиданки – първите дръвчета, които засажда заедно със своите учители и родители (сн. 5).

Североизточно държавно предприятие – Шумен

Празничната програма на СИДП – Шумен, и стопанствата в неговия обхват беше наситена със събития – залесявания, уроци с деца по методите на горската педагогика, конкурси за рисунка и стихотворение, срещи с ветерани от горския сектор.

В кампаниите по залесяване в много от стопанствата се включиха граждани и представители на фирми. Служители от ДГС – Провадия, помогнаха на първокласници в града да залесят фиданки в м. Папаз чешма край с. Добриня (сн. 1).

Горски педагози от СИДП – Шумен, ДГС – Нови пазар, ДПП „Шуменско плато“ и РДГ – Шумен, проведоха уроци за гората с повече от 160 възпитаници на СУ „Васил Левски“ в областния град. Всяко дете получи лексикон с дърветата в България, докосна се до различни семена и части от растения и се научи как се определя възрастта на дървото. Служители от ДГС – Нови пазар, показаха на младежите еленови рога и разказаха любопитни истории за обитателите на гората.

Десетки деца от Смядово и селата Риш и Янково се включиха в конкурса за рисунка, макет с горски материали или стихотворение „Аз и гората“, организиран от екипа на ДГС – Смядово (сн. 2). Отличените получиха награди от горските педагози на териториалното поделение. На всеки от младите таланти беше връчена грамота и книжка за дърветата в България.

Служителите на ДГС – Омуртаг, и работещите в Общинската администрация организираха почистване в района на чешмата край с. Веренци. На специално организирано занимание по горска педагогика децата от града научиха как се провеждат сечите в гората, как се залесява и защо е важна професията на лесовъда. Децата залесиха фиданки явор в парка на гр. Омуртаг.

Горските педагози предложиха интересни занимания и за първокласниците в Смядово, които разбраха как се появяват горите, кой залесява дърветата и каква е разликата между широколистните и иглолистните видове. От авторската книга на Алек Карева „Книжка за гората“ децата научиха защо трябва да

пазим горите от пожари, да не изхвърляме отпадъци в природата, както и кой се грижи за животните и дърветата в гората. Урокът завърши с весели игри, по време на които малчуганите трябваше да разпознават звуци от гората, растения и животни.

На среща с варненски второкласници горските педагози от ДЛС „Балчик“ и РДГ – Варна, разказаха защо е важна професията на лесовъда и какви правила трябва да се спазват в горите, за да ги опазим от пожари и нарушения. По време на урока учениците изиграха няколко интересни игри, получиха дървени медальони и книги. В края на занятието горските експерти подариха на децата фиданки от разсадника на ДЛС „Балчик“, с които да направят парка на училището по-зелено и по-красиво място за отдих и игри.

Интересен и вълнуващ бе и урокът за варненските петокласници, по време на който децата се включиха в популярни игри по горска педагогика, забавляваха се и научиха защо залесяванията са важни и какво е значението на горите за всички хора по света.

Югоизточно държавно предприятие – Сливен

По повод 100-годишнината от отбелязването на Седмицата на гората Югоизточното държавно предприятие връчи традиционните си годишни награди за принос в управлението, опазването и развитието на горския ресурс. С plakети за цялостен принос и отлични резултати в горскостопанските дейности бяха отличени четири държавни горски стопанства – Сливен, Стара Загора, Айтос и Елхово. Плакетите бяха връчени от директора на ЮИДП инж. Димчо Радев, който поздрави ръководствата на отличените стопанства и благодари за отдадената работа на всички служители в системата. Освен институционалните награди бяха раздадени и индивидуални грамоти на служители за изключителен принос в различни направления – от стопанисване на горите и ловната дейност до активно участие в потушаването на пожари.

На церемония в ДГС – Сливен, председателят на Регионалния съвет на лесовъдите за район Сливен инж. Красимир Николов връчи годишни награди на представители от ЮИДП, ДГС – Сливен, и РДГ – Сливен. Стефан Мушмулов, технолог в ДГС – Сливен, бе удостоен с наградата „Лесовъд на годината“ за 2024 година (сн. 1). Грамота „Служител по контрол върху дейностите по опазване на горските територии“ получи Добри Дончев – гл. специалист – горски инспектор в РДГ – Сливен. Ст. експерт инж. Пенка Стефанова получи плакет „За цялостен лесовъдски принос“.

Служители на ДГС – Кости, и Природен парк „Странджа“ монтираха заедно възпоменателна табела в знак на почит към делото на акад. Борис Стефанов и нови

пейки на територията на ДГС – Кости, в границите на ПП „Странджа“.

ДГС – Казанлък, и РДГ – Стара Загора, организираха образователна презентация за ученици от казанлъшки гимназии, посветена на историята на противоерозионната дейност у нас, причините и последствията от ерозията, методите за нейното овладяване, дългогодишните усилия на българските лесовъди за опазване на почвите и водите чрез залесяване. Учениците се включиха в залесяване на 2 дка край яз. „Копринка“ (сн. 2). В знак на почит към делото на Феликс Вожли бяха поднесени венци пред неговата паметна плоча в м. Царският завой на прохода Шипка от РДГ – Стара Загора, и ДГС – Казанлък (сн. 3).

Служителите на ДЛС „Мазалат“ също поднесоха венец пред паметната плоча на Феликс Вожли и засадиха дръвчета в детските градини на територията на община Павел баня.

Служители на ДГС – Тича, почетоха паметта на един от първите лесовъди в региона – Стоян Мартинов, загинал при изпълнение на служебния си дълг преди 111 години, като обновиха паметната му

плоча и поднесоха цветя. Представители на Стопанството се срещнаха с ученици от селата Тича и Ябланово, за да им разкажат как се отглеждат горски култури. Заедно с учениците засадиха фиданки в дворовете на училищата.

В съвместната кампания на ДГС – Маджарово, и Община Харманли за залесяване на опожарена площ се включиха инж. Йорданка Джелепова – директор на ДГС – Маджарово, Валентина Димулска – зам.-кмет на Община Харманли, както и служители на ОП „Горска компания“ и ДГС.

ЮИДП – Сливен, организира съвместно с Окръжна и Районна прокуратура – Сливен, залесяване в м. Бармук баир край града за възстановяване на опожарена гора. В акцията се включиха кметът на Община Сливен Стефан Радев и областният управител Чавдар Божурски, служители на ДГС – Сливен, РДГ – Сливен, ДПП „Сините камъни“, Общинското предприятие по земеделие, гори и водни ресурси и Прокуратурата.

Служители на ДГС – Ново Паничарево, и ДПП „Странджа“ посетиха училището в с. Крушевец, където запознаха учениците с различните видове дървета и разказаха какво представлява професията лесовъд. Чрез забавни игри по метода на горската педагогика децата научиха интересни факти за гората, животните и заобикалящата ни природа. Малките природолюбители залесиха фиданки в двора на училището под напътствията на лесовъдите.

Малчугани от Карнобат се включиха в инициативата на ДГС – Карнобат, да изработят красиви плакати и макети на дървета. Те бяха запознати с професията на лесовъда и начините за опазване на гората. По-късно съвместно с Община Карнобат бяха залесени фиданки в градската градина.

Директорът на ДГС – Айтос, инж. Георги Николов и служители на Стопанството посетиха училището в с. Пирне, където изнесоха открит урок на тема залесяване, дейности и ползи от гората и превенция срещу горски пожари. Стопанството дари фиданки от сребролистна липа на училището, които бяха засадени с участието на учениците в двора на учебното заведение (сн. 4).

Ученици от Свиленград посетиха раз-

садник „Гебран“ на ДГС – Свиленград, където се запознах и участвах в работата на терен. Посещението завърши с кратка беседа за опазването на горите.

Служители на ДГС – Елхово, залесиха заедно с ученици от града фиданки от цер в землището на село Бояново.

Деца от Хасково гостуваха на Държавното горско стопанство, където се запознах с професията на лесовъда. Малките посетители нарисоваха тематични творби, които по-късно бяха подредени в изложба.

Открит урок в горска класна стая се проведе и в ДГС – Елхово. Учениците се запознах с богатството на растителни и

животински видове в горите, както и с ключовите мерки за опазването им.

ДЛС „Граматиново“ посрещна ученици от X клас от специализираната паралелка по горско стопанство и преподаватели от СУ „Васил Левски“ – Малко Търново. Инж. Димитър Нанчев запозна децата с грижите за горските обитатели, основните ловностопански мероприятия, дивечовото многообразие и характеристиките му по генетични и трофейни показатели,

особеностите при измерването на различните видове ловни трофеи (сн. 5).

По инициатива на директора на ДГС – Мъглиж, инж. Деян Белемезов и отец Йоан – игумен на Мъглижкия манастир „Св. Николай Чудотворец“, беше проведена съвместна акция по почистване на манастирския двор и залесяване с екзотични дървесни видове, сред които и гинко билоба.

По повод 100 години Седмица на гора ЮИДП – Сливен, инициира раздаване на фиданки в петте областни града в обхвата на предприятието – Сливен, Бургас, Стара Загора, Ямбол, Хасково.

ДГС – Казанлък, също организира раздаване на фиданки за жителите на града.

Регионални дирекции по горите

РДГ – Берковица

Съвместно с РДГ – Берковица, и УОГС „Петрохан“ – с. Бързия, ученици от Лесотехническата професионална гимназия в Берковица залесяваха със смърч в местността Варианта. Целта на акцията бе да се възстанови гората, пострадала преди години от абиотични фактори. В Лесотехническата професионална гимназия в Берковица се проведе училищното състезание „Горски многобой“ в четири кръга – разпознаване на дървесни видове и следи, риболов, засаждане на фиданка и стрелба. Пръв се класира Румен Григоров от XI 6 клас, втори бе Христо Георгиев от XII а клас, който е и миналогодишният победител, а на третата позиция се нареди Венислав Диянов от XI 6 клас. Участниците получиха плакети и шапки от СЗДП – Враца, ДГС – Берковица, а също така и туи, осигурени от Декоративен разсадник „Чапраза“ (сн. 1).

РДГ – Пловдив

В Парка на репресираните в ж.к. „Тракия“, в присъствието на представители на местната власт и институции, на държавни горски и ловни стопанства, ветерани и лесовъди, тържествено бе откри-

та обновената паметна плоча по случай 130 години от създаването на горската служба и горското дело в Пловдивския регион (сн. 2). Присъстващите поднесоха цветя, по традиция се връчиха и наградите на най-изявените лесовъди и служители по контрола върху дейностите по опазване на горските територии за 2024 година. Призът „Лесовъд на годината“ за

2024 г. за регион Пловдив беше връчен на инж. Златан Механджийски – зам.-директор на ДГС – Асеновград. Негови подгласници станаха инж. Боряна Балджиева – главен експерт в РДГ – Пловдив, и инж. Вили Бъчваров – лесовъд на частна практика. Призът „Служител по контрола“ за 2024 г. за регион Пловдив получи Сали Чолаков – горски инспек-

100 години Седмица на гората 7 – 13 април

тор в РДГ – Пловдив. Негови подгласници станаха Благой Ташков и Живко Жеков – горски инспектори в РДГ. С приза „За цялостен лесовъдски принос“ беше отличен инж. Антон Бамбалов – зам.-директор на РДГ – Пловдив (сн. 3). Наградата „За значителен принос за популяризиране и повишаване имиджа на лесовъдската професия“ получи инж. Тодор Василев – директор на ДГС – Асеновград. В края на тържеството бяха залесени фиданки от обикновена ела и хималайски кедр пред обновената паметна плоча.

Студенти от Аграрния университет в града посетиха дендрариума на РДГ – Пловдив, залесиха фиданки и участваха в беседа с експерти от Дирекцията.

Служители на РДГ и ДГС – Клисурска, поднесоха венци и цветя пред паметника на лесовъда инж. Стефан Дончев в Клисурска по повод 170 години от рождението и 95 години от смъртта на първия образован български лесовъд, създал първия държавен разсадник.

РДГ – Кюстендил

Урок по горска педагогика организираха служители на Дирекцията за ученици от Дупница и Кюстендил. Директорът на РДГ инж. Здравчо Тодоров разказа на учениците за професията „Лесовъд“ и началото на честванията на Седмицата на гората (сн. 4).

Деца от училищни еко клубове в града заедно с експерти от РДГ залесяваха върху опожарена горска територия на селата Ломница и Чудинци.

Петокласници от Кюстендил участваха в горски открит урок и пленер, на който рисуваха на тема „Век от вечността в създаване, опазване и грижа“.

РДГ – Благоевград

В парк „Ловен дом“ чрез образователни игри, уроци и демонстрация на дейности в горите четвъртокласници от Благоевград влязоха в ролята на лесовъди за един ден (сн. 5) и разбраха колко е важна лесовъдската професия, за да имаме здрава и хубава гора.

В м. Голак край Разлог кметът на Община Разлог инж. Красимир Герчев, директорът на РДГ – Благоевград, инж. Сашко Попов и директорът на ДГС – Разлог, инж. Иван Гергов, лесовъди и служители от горските структури в региона и представители на местни институции поднесоха венци и цветя пред паметника на Симеон Петеларов – първият лесовъд, започнал залесяването на опороения и оголен хълм Голак през 1913 г., и първият лесничей в Разложкия край. Заплаща с живота си за борбата си срещу браконьерството и незаконната сеч – убит е през август 1916 година.

РДГ – Бургас

Ученици от Професионалната техническа гимназия в Бургас, паралелка „Горско и ловно стопанство“, участваха в урок на тема „Отглеждане на фиданки с демонстрация и запознаване с характерните за региона болести и вредители в разсадни-

ците и горските територии“ в разсадник „Порой“ на ДЛС „Несебър“ съвместно с представители на бизнеса. Експерти от РДГ – Бургас, и ЛЗС – Варна, запознаха учениците с историята и смисъла на Седмицата на гората и връзката ѝ с училищата, с най-често срещаните болести и вредители в разсадниците и методите за борба с тях. Деца получиха ценни практически знания за добива, обработката, покълването и съхранението на репродуктивни материали от горскодървесни видове, разгледаха разсадника, където се отглеждат семенници, пикирани, вегетативни, декоративни фиданки и обърнаха внимание на контейнерните, които намират все по-широко приложение. Бъдещите лесовъди се включиха в плевене на семенници – една от най-трудните операции в разсадниците. Урокът завърши със занимателни игри по горска педагогика (сн. 6).

РДГ – Варна

По време на юбилейната Седмица на гората РДГ – Варна, отдаде заслужена почит на корените на българското лесовъдство в региона. Тази година се отбелязват 145 години от издаването на Указ от княз Александър Батенберг за назначаването на първия лесничей на Варненска губерния – Емануил Карамфилович. По инициатива на инж. Тодор Гичев – директор на РДГ – Варна, пред административната сграда на Дирекцията беше поставена възпоменателна плоча „145 години управление на горите“. Тържествената среща с лесовъди ветерани беше увековечена с обща снимка пред новооткритата плоча – жест към делото и паметта на всички, посветили живота си на опазването на българската гора.

По съвместна инициатива на РДГ – Варна, и ДПП „Златни пясъци“ бяха поднесени венци и цветя пред паметната плоча на инж. Йордан Минков – един от бележитите лесовъди в историята на горското дело, поставена до чешмата, носеща неговото име. В събитието се включиха лесовъди и горски служители от РДГ – Варна (сн. 7).

РДГ – Кърджали

Горски педагози и лесовъди от РДГ – Кърджали, и ДУ „Студен кладенец“ проведоха открит урок за гората и нейните обитатели с ученици като част от националната кампания „Лесовъд за един ден“. Чрез интерактивни игри децата научиха интересни факти за гората и ползите от

нея, за разнообразието от животни, птици и растения. Разбраха как да се грижат за гората и да я опазват и как да се държат при посещенията си в нея. Заедно с малчуганите бе почистена част от брега на язовир „Студен кладенец“.

РДГ – Пазарджик

100-годишният юбилей на Седмицата на гората бе отбелязан с тържество, на което присъстваха директорът на РДГ – Пазарджик, инж. Владимир Влахов, кметът на Община Пазарджик Петър Куленски, лесовъди от региона. С приза „Лесовъд на годината“ за 2024 г. бе удостоен горският инспектор в РДГ инж. Борислав Чинков, инж. Ангел Ангелов – главен горски инспектор, бе награден „За цялостен лесовъдски принос“, а Георги Пачалов получи наградата „Горски служител по контрола и опазването на горските територии“.

Проведе се и кръгла маса на тема „Професията лесовъд“ с ученици от XI и XII клас, които оцениха дискусиата като много ценна за тяхното кариерно ориентирание (сн. 8).

РДГ – Русе

На територията на ДЛС „Дунав“ – Русе, служители на Стопанството, на РДГ – Русе, и СЦДП – Габрово, извършиха попълване в тополова култура в землището на Сливо поле.

Връчени бяха награди на най-изявените служители по контрола и опазването на горските територии за 2024 г. в РДГ – Русе.

Деца от детска градина в Русе засадиха фиданки в двора на детското заведение (сн. 9) с помощта на служители на Дирекцията, представители на ДЛС „Дунав“ – Русе, и Община Русе. Малките участници получиха награди за добре свършената работа.

РДГ – Сливен

Съвместно с Регионалната дирекция в ДГС – Кипилово, се проведе залесяване с ученици и деца от детската градина в с. Кипилово и ученици от с. Стрелци. В дворовете на учебните заведения децата засадиха фиданки от червен дъб. Учениците се запознаха с професията на лесовъда и научиха защо е важно да пазят горите чисти и да съхраняват зеленото

богатство на България.

Съвместно с ДГС – Стара река, беше организиран конкурс за рисунка на тема „Гората в моето родно място“ (сн. 10), а всички участници и победителите получиха награди от Стопанството. В рамките на инициативата беше изнесена кратка презентация пред учениците, посветена на историята на Седмицата на гората и основните дейности на лесовъдите, свързани с опазването и възстановяването на горите.

Извършен бе и ремонт на чешмата „Топлата вода“, включващ подмяна на тръбите от каптажа до чешмата.

РДГ – Смолян

Служители на РДГ – Смолян, посетиха деца от местната детска градина и им разказаха за света на гората, за горските обитатели и звуците, които издават дивите животни в гората. Всички деца бяха наградени с медали, които изрисуваха собственоръчно.

РДГ – Шумен

Лесовъдите от РДГ и ДГС – Шумен, залесяваха съвместно на територията на ПП „Шуменско плато“. Целта на мероприятиято е постепенната замяна на иглолистните дървета с широколистни видове.

Директорът на РДГ – Шумен, проведе среща с ветерани лесовъди. По време на беседата те обсъдиха състоянието на горите в областите Шумен и Търговище, както и наболелите теми, свързани с тяхното стопанисване, опазване и санитарно състояние.

Дирекции на природни паркове

По случай Седмицата на гората ДПП „Сините камъни“ съвместно с ЮИДП – Сливен, ДГС – Сливен, и РДГ – Сливен, посрещнаха ученици от града

в горския разсадник „Абланово“, който се намира на територията на Парка и отбелязва своята 130-годишнина. Децата се докоснаха до магията на гората – от семенцето до фиданката, участваха в подготовката на лехи, видяха как се засяват горски семена и как порасна-

лите фиданки се засажат в природата и стават част от бъдещата гора (сн. 1).

Дирекцията на Парка, съвместно с ЮИДП, ДГС – Сливен, и РДГ – Сливен, проведе „Горска академия“ с участието на представители на образователните институции от областта. Горските специалисти обясниха естеството на своята работа и запознаха участниците с методите на горската педагогика.

Организирана беше „Горска класна стая“ с петокласници от Сливен и студенти от Инженерно-педагогическия факултет в града. Студентите се запознаха с обучението по горска педагогика. Лесовъдите изнесоха беседа и проведоха игри по метода на горската педагогика (сн. 2).

Дирекцията организира Конкурс за ученическо творчество „Сините камъни

100 години Седмица на гората 7 – 13 април

му. Паметникът е дело на арменския скулптор Григор Агаронян, завършил Софийската художествена академия у нас през 1925 г., поклонник на поезията на великия поет. Служителите засадиха фиданки пред новооткрития приключенски и образователен парк „Белите брези“ (сн. 5).

Със съдействието на служители на ДПП „Странджа“ ученици със специалност „Горско стопанство“ в СУ „Васил Левски“ в Малко Търново научиха тънкости от професията на лесовъда. Инж. Калин Николов – директор на ДГС – Малко Търново, обясни на бъдещите лесовъди смисъла на различните видове сечи. Обсъдиха предизвикателствата при опазване на горите, влиянието на климатичните промени, мерките за защита на горите от пожари. Учениците разгледаха инструменти като клупа и висотомер (сн. 6). После залесиха фиданки в градския парк на Малко Търново.

Служители на ДПП „Златни пясъци“ съвместно със сдружение „Колоездене“ организираха велопоход за наблюдение на находища на орхидеи в Природния парк. В студената пролет бяха открити първите листа от розетката на орхидеята обикновена пърчовка (*Himantoglossum carpinum*) в м. Бежаната.

Дирекцията организира спортна програма за 250 деца от Националния лагер по спортно ориентиране – Варна, част от която беше серийно спортно бягане по горски маршрути с пресечен релеф. Празникът бе отбелязан и със залесяване в новосъздадения „Брезов дендрариум“ в двора на Посетителския център на Парка.

Младежи с увреждания от Дневен център „Ривиера“ и представители на „Грифид хотели“ от „Златни пясъци“ ЕАД взеха участие в организираната от Дирекцията на Парка „Горска класна стая“.

Със съдействието на Михаил Илиев от БЗДП любители на природата имаха възможността да наблюдават птици като

бяла чапла, среден и голям пъстър кълвач, обикновена чинка, червеногръдка, гривяк, кос, елов певец, гарван, голям ястреб, зеленоножка и горска улулица.

Във викторина, посветена на Седмицата на гората, организирана от ДПП „Шуменско плато“, Обединения детски комплекс „Атанас Стоянов“, Градския ученически парламент и Шуменския детски парламент, премериха сили четири отбора с ученици от прогимназиален етап. Преди състезанието експерти от ПП „Шуменско плато“ представиха историята на Седмицата на гората, лесовъдската професия, флората, фауната и дейностите в Парка. Всички деца получиха предметни награди и покана за посещение на пещера „Бисерна“. В рамките на събитието доброволци от Младежкия червен кръст демонстрираха как се дава първа помощ.

„Горска академия за политици“ с общински съветници от Шумен се проведе в ПП „Шуменско плато“. Експерти от ПП „Шуменско плато“ и д-р Мария Касчиева – преподавател в Шуменския университет, изненадаха политиците с поход и посещение на пещера „Бисерна“. По време на разходката те се запознаха с дейностите в Парка, флората, фауната, със забележителностите по маршрута и с историята на лесовъдския празник Седмица на гората.

Над 100 четвъртокласници от Шумен се включиха в уроци за гората. Горските педагози от РДГ – Варна, РДГ – Шумен, ДПП „Шуменско плато“ и СИДП подготвиха динамични игри, с които децата научиха повече за лесовъдската професия, за гората и нейните обитатели. Малчуганите се учиха как да разпъват палатки и как да оцеляват сред природата (сн. 7).

По традиция съвместно с РДГ – Шумен, служителите в Дирекцията проведоха акция за почистване около местата за отход в Парка.

– дом на братията лешояд“ (сн. 3).

ДПП „Беласица“ проведе занимания за ученици в Музейната работилница на Историческия музей в Петрич. Мултимедийна презентация показва на учениците защитените видове в Природния парк. Инициативите продължиха съвместно с ДГС – Петрич, и СУ „Васил Левски“ – с. Коларово. Подрастащите научиха повече за дейностите в лесовъдската професия, за животните и растенията, които се срещат в защитената територия. В съвместна инициатива между ДПП „Беласица“, Кметството в с. Коларово и филиала на ДГ „Слънце“ – Петрич, в центъра на с. Коларово бяха засадени кестенови фиданки (сн. 4). Експерти от парковата администрация разказаха на децата какво е необходимо на едно растение, за да се развива. Празничната Седмица приключи с организиране на почистване на „Алея на здравето“ и подобряване на състоянието на кътовете за отход над Петрич съвместно с ДГС.

ДПП „Българка“ организира конкурс за изобразително изкуство и литература „От семето до вековното дърво. 100 години Седмица на гората в България“. Отличените творби участваха в изложба, подредена на входа на сградата на Областната администрация – Габрово. До 15 май творбите са изложени в сградата на Националния музей на образованието в Габрово.

Експертите от ДПП „Витоша“ поднесоха цветя пред паметника на Пейо Яворов в м. Яворова поляна. С рецитал от стихове на поета бе почетена паметта

0700 20 404

WWW.INGCONSULT.BIZ

ИНЖКОНСУЛТ Е ОФИЦИАЛНИЯТ ПРЕДСТАВИТЕЛ ЗА БЪЛГАРИЯ НА LKT

ИНЖКОНСУЛТ

КОНСУЛТИРАНЕ ПРОДАЖБИ ОБСЛУЖВАНЕ

LKT 60

Тегло	7500 kg
Двигател	CUMMINS F3.8, STG V
Мощност	115 kW
Трансмисия	Хидростатична DANFOSS двускоростна до 34 km/h
Лебедки	2x 60 kN
Оси	С дисков електрохидравличен блокаж на диференциала
Съчленена рама с централен лагер	Блокиране на рамата

Предимството на тази машина е по-малки габаритни размери /Д.Ш.В/5.830 x 2.500 x 2.920 m, ниско тегло и натиск върху горския терен в сравнение с други модели или марки. С тези качества ще има огромно предимство, особено в зони на национални паркове и трудни терени с ограничения за маневриране.

Опит за подпомагане на възобновяването във високопланински смърчови гори в Западни Родопи

Инж. Здравко КАМБОШЕВ – ДЛС „Дикчан“, д-р инж. Георги ГОГУШЕВ – РДГ – Благоевград

Едно от големите предизвикателства при стопанисване на иглолистните гори е успешното им възобновяване с желани дървесни видове. Поради пионерния характер на боровите съобщества в много случаи при тях протичат процеси на замяната им с по-късносукцесионни видове и работата на лесовъда се свежда до следване на естествените процеси. При монодоминантните смърчови гори, които са сравнително устойчиви от гледна точка на видов състав за условията на нашите планини, възобновяването в процеса на ползване на дървесина се оказва трудна задача. Факторите, които оказват влияние върху възможността за поява на млади фиданки, са изключително много и съчетаването им по благоприятен начин изисква добри познания за биологията на видовете и условията в тези гори.

Горите са сложни екосистеми и практикуването на лесовъдството е непрекъснат процес на опознаването им. Проучването на процесите и споделянето на получените резултати е добър начин за обогатяване на знанията. Този материал е резултат от тригодишно проследяване на процеса на възобновяване в изсечен на голо участък на високопланински смърчови гори.

Възобновяването на високопланинските смърчови гори е проблем, който се дискутира в лесовъдската колегия от десетилетия. Провеждани са редица съвещания (1972, 2008) в опит да се намерят решения и да се приложат най-правилните лесовъдски системи при стопанисването на тези гори. Д-р Надежда Стоянова (2006) обобщава резултати от изследвания на възобновяването в смърчови гори на територията на екологичните стационари на Института за гората –

БАН, в Рила. Инж. Христо Въчовски (1958) представя резултати от опити, заложили за оценка на възобновяването в смърчовите гори. Още тогава той поставя две основни задачи пред всеки лесовъд – да се подхожда диференцирано при извеждане на възобновителните сечи в смърчовите гори и да се започне с възобновяване на невъзобновените зрели насаждения по изкуствен начин. Съществуват много други изследвания по въпроса, но целта на материала не е литературен обзор, а споделяне на опит.

Таблица 1

Брой на фиданките по години и възраст, приравнен на хектар

Година на оценка	Възраст	1 г.	2 г.	3 г.	4 г.
	Дървесен вид	Брой на хектар			
2022	Бял бор		82		
	Смърч	191	36		
	Ела	9	18		
	Трепетлика		9		
2023	Бял бор	23	103	11	
	Смърч	3051	320	11	
	Ела				
	Трепетлика				
2024	Бял бор	23	53	61	8
	Смърч	518	137	38	38
	Ела				
	Трепетлика			15	
	Общо	541	190	114	46

Експериментът се проведе на територията на ДЛС „Дикчан“ – с. Сатовча, в Западни Родопи. Площта попада в подотдел 168 „е“ – доминирано от смърч насаждение, разположено на 1700 м н.в. при сравнително равен терен. След извеждане на окончателна фаза през 2004 г. се получиха големи площи без възобновяване. Това е характерно за иглолистните гори във високите части на планините. При извеждане на сечи и липса на възобновяване площите се заемат от тревни видове, които формират плътен чим, който е труден за преодоляване и пречи на възобновяването. Най-често се формират тревни съобщества, доминирани от *Calamagrostis arundinacea*, *Luzula luzuloides*, *Agrostis capillaris*, *Lerchenfeldia flexuosa* и *Vaccinium myrtillus* (сн. 1). Повечето видове са многогодишни с добре развита коренова система. Част от площите бяха залесени през годините с цената на много усилия, други останаха голи.

Естествени тревни съобщества, формиращи плътен чим

Механизирано премахнат чим

Естествено възобновяване след премахване на плътния чим

През 2021 г. за възобновяване на получените в резултат на окончателната фаза голи площи бе приложено механизизирано подпомагане на възобновяването чрез премахване на чима в ивици в ширина 1.5 – 2 метра (сн. 2). Бяха заложени 12 ивици с различно разположение и дължина с обща площ около 800 кв. метра. Премахването на чима бе извършено механизизирано с минибагер. Изкопаните чимове бяха натрупани встрани на оформените ивици. Получените ивици бяха с открит горен почвен слой. Подборът на този метод на подпомагане имаше за цел да покаже доколко тревният чим оказва влияние на възобновяването в тази зона. Част от ивиците се намираха на наклонен терен, а друга – в микропонижения с преовлажняване през пролетните месеци.

Оценката на възобновяването бе извършена през есента на три последователни години – 2022, 2023 и 2024. Преброяването бе извършено в площадки с размер 1 м², разположени през 10 м по дължината на ивиците, без да са постоянно позиционирани. Резултатите за броя на фиданките по години и възраст, приравнен на хектар, е показан в приложената таблица.

Данните показват лошо възобновяване. Броят на фиданките на хектар е под 1000, като това се отнася само за обработените с машина площи. Ако се направи оценка на цялата площ, броят им ще бъде много по-малък. Съвсем логично и през трите години броят на едногодишните фиданки е най-голям, като постепенно намалява. Факторите, които смятаме, че оказват отрицателно влияние върху възобновяването при тези условия, са няколко – компрометиране на семеносенето на дървесните видове, зачимяване на почвата, преовлажняване през пролетните месеци, късни мразове и прегаряне на пониците през лятото. Това, разбира се, е само общ поглед върху процесите, които протичат в горите и оказват влияние на възобновяването.

Резултатите потвърждават, че голите площи при тази надморска височина в иглолистната зона са трудно възобновими. Получените данни показват, че възобновяването на смърча е продължителен процес, който изисква благоприятно съчетаване на множество фактори. Поддържането на благоприятни условия за поява и развитие на подраст може да се постигне само с целенасочени и добре обмислени лесовъдски намеси (сн. 3). Във всички случаи отварянето на участъци без наличие на предварително възобновяване забавя възстановяването с десетки години и не трябва да се допуска.

Под знака на достолепни годишнини, с внимание към децата и природата

Международното изложение „Природа, лов, риболов“ тази година се проведе от 26 до 30 март в Международния панаир в Пловдив под патронажа на Министерството на земеделието и храните с участието на Изпълнителната агенция по горите, Националното ловно-рибарско сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България“, Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури и Лесотехническият университет. По същото време традиционно се проведе и Специализираната изложба „Цветна пролет“. В тазгодишното 29-о издание на „Природа, лов, риболов“ и 27-о на „Цветна пролет“ взеха участие над 150 компании, чиято дейност е ориентирана към лова, риболова, туризма, активните спортове, дома, семейството, природата и градинарството. „Природа, лов, риболов“ представи дейността на държавните горски предприятия, на дирекциите на природните паркове, лесозащитните станции, горските семеконтролни станции и на сдружения, свързани с рибарството, дивечовъдната дейност, съхраняването и облагородяването на околната среда.

В пресконференцията за журналисти преди официалното откриване участваха зам.-министърът на земеделието и храните инж. Стоян Тошев, изпълнителният директор на ИАГ Асен Марков и зам.-изпълнителният директор инж. Росен Райчев, директорът на Международния панаир в Пловдив доц. д-р Иван Соколов, ректорът на ЛТУ доц. д-р Христо Михайлов, изпълнителният директор на ИАРА д-р Николай Георгиев, главният секретар на НЛРС – СЛРБ инж. Даниел Тошков (сн. 1). В приветствените си думи доц. д-р Иван Соколов посочи ръст от 30 % на нови изложители и 20 % повече наети площи. Инж. Стоян Тошев на свой ред сподели впечатленията си от добрата организация и използва повода да благодари на няколко поколения лесовъди и дивечовъди за постигнатите резултати в работата им. Асен Марков отбеляза, че Изложението е най-значимото събитие за популяризиране на дейността на всички, които полагат усилия за правилното стопанисване на горските и ловните ресурси, за развитието на

ловно-рибарския сектор в България, за опазването и съхраняването на природните богатства на страната ни. Той подчерта и неотменната грижа и непрестанна работа за възпитаването на подрастващото поколение в отношението им към животните, растителния свят и природата. Инж. Росен Райчев представи информация за организирания ловен туризъм у нас и за състоянието на дивечовите запаси. По данни на ИАГ приходите от организирания ловен туризъм надхвърлят 7 млн. лв., а от ловностопанска дейност са над 12 млн. лева. При видове като благородния елен, елена лопатар, сърната и дивата свиня ясно проличава тенденцията за нарастване на запасите в страната. Ползването през 2024 г. на благородния елен се е увеличило с 15 % спрямо 2023 г., а на дивата свиня е със 7 % повече. „България остава лидер в отстрела на трофейни индивиди, което е доказателство за доброто развъждане, селекция, отглеждане и грижа за дивечовата популация“, заяви инж. Райчев. Доц. д-р Христо Михайлов подчерта ролята на ЛТУ като единственото у нас висше учебно заведение, което обучава кадри в областта на ловното стопанство, но предлага и обучение по специалностите „Инженерен дизайн“, „Ландшафтна архитектура“, „Алтернативен туризъм“, „Ветеринарна медицина“, „Екология и опазване на околната среда“, „Растителна защита“ и други. Ректорът отбеляза и значимостта на Университета като един от дългогодишните партньори в успешното осъществяване на всяко издание на „Природа, лов, риболов“. Д-р Николай Георгиев изнесе данни и представи накратко дейността на ИАРА по осъ-

ществяването на контрол в риболовните зони у нас и обобщил, че броят на наказателните постановления в последните три години плавно намалява. „Това е резултат от взетите мерки и стриктния контрол, осъществяван от Агенцията в партньорство с останалите охранителни институции“, допълни той. Инж. Даниел Тошков представи ловностопанската, природозащитната, спортната, културната и образователната дейност на НЛРС – СЛРБ, като подчерта, че Националната организация през миналата година е осъществила разселването в дивата природа на 150 000 дивечови птици (фазан, яребица, полудива патица, тракийски кеклик), 1000 диви заека и 200 елена лопатари. Той съобщи, че новост в дейността на Организацията е възраздането на рибарските училища за деца.

Изложбите „Природа, лов, риболов“ и „Цветна пролет“ бяха открити на официална церемония от зам.-министъра на земеделието и храните инж. Стоян Тошев в присъствието на д-р инж. Атанас Ташков – зам.-областен управител на Пловдив, Костадин Димитров – кмет на Пловдив, Атанас Узунов – председател на Общинския съвет, Георги Първанов – президент на България в периода 2002 – 2012 г., Асен Марков, инж. Росен Райчев, доц. д-р Христо Михайлов, доц. д-р Иван Соколов, д-р Николай Георгиев, инж. Даниел Тошков (сн. 2). Специални акценти на „Природа, лов, риболов“ бяха 100-годишнината от провеждането на Седмичата на гората у нас, 100 години висше лесовъдско образование в България и 130-годишнината от създаването на списание „Лов и риболов“. „Цветна пролет“ представи новостите

в сферата на цветарството, овощарството, градинарството.

Със свои щандове на Изложението се представиха Министерството на земеделието и храните с шестте държавни горски предприятия, Изпълнителната агенция по горите, природните паркове, Лесотехническият университет, Националната гимназия по горско стопанство „Христо Ботев“ – Велинград, Националното ловно-рибарско сдружение. Посетителите на международното изложение можеха да видят впечатляващи експозиции на стъклопластови и алуминиеви RIB лодки за риболов от 4 до 6 м и широка гама от извънбордови двигатели, разнообразие от артикули за спининг, фидер, речен и морски риболов; богат асортимент от ловни оръжия, муниции, термовизионни прибори като камери, монокуляри, бинокли, прицели, очила, висококачествени супресори; ръчно направени и дърворезбовани ловни приклади, поръчкови цеви и цеви с подобрена балистика за спортни пистолети, карабини и въздушни пушки; занаятчийски колекции от ръчно направени ловни и туристически ножове, висок клас японски кухненски ножове; аксесоари и сувенири от паднали дивечови рога, къмпинг оборудване, иновативни облекла и маркова екипировка за лов, риболов, спорт и туризъм; звукови и зрителни примамки за хищници и други.

За пръв път в експозицията бе включен препариран лъв – индивидът е отстрелян в Южна Африка от български ловец. Препаратът е дело на Димитър Почекански, спечелил второ място за изработване на бозайник в клас „Мастър“ и първо място за най-добре пресъздаден поглед и най-добре направени очи на Европейското първенство по препариране на животни през 2025 година (сн. 3).

Изложението предостави възможност на посетителите да видят отблизо и редица други отлично изработени препарати на дивеч, както и капитални трофеи от благороден елен, сърндак, муфлон, дива свиня и други (сн. 4 и 5).

Поредица от семинари и дискусии по проекти и дейности бе включена в тазгодишното издание на Изложението.

Д-р Албена Бобева – главен експерт в отдел „Наука и международни дейности“ към ИАГ, представи напредъка по Проект DRP0200359 ForestConnect – „Към климатично интелигентна горска свързаност за едрите хищници в Балканско-Карпатския регион“ по Трансгранична програма „Интеррег Дунавски регион“ 2021 – 2027, в който ИАГ взема участие като проектен партньор. Радослав Станчев – експерт в Изпълнителната агенция по околната среда, изнесе презентация с данни и резултати от мониторинга за състоянието на кафявата мечка в страната през 2025 година. Темата за кафявата мечка бе разгърната с представянето от доц. д-р Христо Михайлов на „Практически наръчник за опознаване на мечката“ с автор инж. Райчо Гънчев (сн. 6). Дискусията постави въпроса защо именно това животно е обект на толкова засилено внимание. Инж. Райчо

Гънчев обясни, че кафявата мечка е не само най-интелигентният хищник, обитаващ нашите земи, но е и изключително адаптивен към урбанизираната среда вид особено през последните години. Способностите на кафявата мечка да се

ник на Балканите, чието стопанисване и управление у нас, по думите на инж. Райчо Гънчев, е неправилно преотстъпено от страна на държавните институции на неправителствените организации.

Съпътстващата програма бе богата на събития, посветени на друг от акцентите на тазгодишното издание на „Природа, лов, риболов“ – възпитанието на подрастващите в любов към природата и животинския свят. В дните на Изложението се провеждаше Горско училище за деца. Традиционният формат „Горичка в количка“ и тази година запозна любознателните малчугани с това какво дава на хората гората и защо тя е толкова важна, с какво се занимават лесовъдите. А на въпроса как се нарича човекът, който стопанисва гората и се грижи за нея, едно от децата развесели всички с отговора: „Лесопат!“. Малчуганите научиха повече за горските пожари и опасността за природата и хората, учеха се да разпознават различни дивни животни под формата на занимателни игри. В програмата бяха включени и риболовни занимания (сн. 7), а ловен симулатор, осигурен от НЛРС – СЛРБ, обогати познанията на най-малките за горските обитатели. Всяко дете получи специална раничка, в

която да носи всичко необходимо за посещението си в гората, а по повод 100-годишнината от провеждането на Седмицата на гората – и фиданка, която да засади на любимо място.

Конкурсът за детска рисунка „Среща с природата на България“ даде възможност на децата до 14-годишна възраст да покажат своите умения в рисуването – техните рисунки бяха изложени за посетителите близо до участвалите фотографии във фотоконкурса „Мигове от дивия свят“ на НЛРС – СЛРБ, посветен на 130-годишнината на сп. „Лов и риболов“.

Шестият национален турнир на НЛРС – СЛРБ по надсвирване със свирки за примамване на дивеч бе

друга атракция за посетителите. Надпреварата беше в 3 категории – „Хищници“, „Голяма белочела гъска“ и „Зеленоглава патица“, в 2 възрастови групи – за възрастни и деца (сн. 8). При децата първо място в имитацията на повика на зеленоглавата патица спечели Дамян Русinov, в категория „Голяма белочела гъска“ победител стана Мартин Бойчев, а в категория „Хищници“ – Иван Стефанов. Първенци при възрастните са Мартин Бойчев – категория „Голяма белочела гъска“, и Атанас Гуджев, който спечели в категория „Хищници“ и „Зеленоглава патица“. Наградите бяха връчени от инж. Юлиан Русев – началник на отдел „Ловно стопанство“ в ИАГ.

Традиционното състезание по ловна стрелба в дисциплината „Скийт“ се състоя на стрелбищния комплекс в с. Труд с участието на отбори от ЮЗДП – Благоевград, СЦДП – Габрово, ЮИДП – Сливен, ЮЦДП – Смолян, СИДП – Шумен, ИАГ, НЛРС – СЛРБ, БЛРС. Първото място в съревнованието спечели отборът на СИДП – Шумен (в състав инж. Симеон Попов – техник в ДГС – Цонево, инж. Исмаил Курдов – специалист по лесовъдство в ДГС – Върбица, Николай Тодоров – горски стражар в ДГС – Черни Лом) с общ резултат 43 точки. На второ място се класира отборът на ИАГ (в състав инж. Розали Коев – главен експерт в РДГ – Русе, инж. Кристиан Колев – зам.-директор на РДГ – Стара Загора, инж. Василий Георгиев – главен експерт в отдел „Ловно стопанство“ в ИАГ) с общ резултат – 38 т., а на трето място бе отборът на ЮИДП – Сливен (в състав инж. Динко Господинов – технолог в ДГС – Стара Загора, Марин Маринов – горски надзирател в ДГС – Мъглиж, и Тодор Тодоров – стопанисващ ловни птици в ДЛС „Мазалат“) с общ резултат 37 точки (сн. 9).

Състезанието за ловци с кучета, работещи със стойка, по правилата на „Св. Хуберт“ се проведе в последния ден на „Природа, лов, риболов“ (сн. 10). Сред двадесет и четиримата участници (сред които три дами) победители на челните три места при мъжете са: Димитър Димитров-Фара с английски сетер Дино – първо място, Сашо Райчев с дратхаар Улант – второ място, Иван Тончев с английски сетер Хера – трето място. При дамите на първо място се класира Гергана Делчева с епаньол бретон Ерон.

Борислав БЕЛДЕВ
Снимки: Йордан ДАМЯНОВ,
инж. Кристина ИВАНОВА,
Стилиян ГЕРАСКОВ

Biscogniauxia mediterranea – опасен патоген по червения дъб в Североизточна България

Проф. д-р Маргарита ГЕОРГИЕВА, чл.-кор. д.н. Георги
ГЕОРГИЕВ, ас. Веселин ИВАНОВ, ас. Михаела ХРИСТОВА –
Институт за гората – БАН

През 50-те години на миналия век в Североизточна България е създадена система от полезащитни горски пояси върху близо 10 000 ха за поддържане на почвената влага и защита от водна и ветрова ерозия, подобряване на микроклимата и повишаване на плодородието на земеделските земи. За заселване са използвани различни дървесни видове – ясени (*Fraxinus excelsior*, *F. angustifolia*, *F. americana*), дъбове (*Quercus robur*, *Q. cerris*, *Q. rubra*), гледичия (*Gleditsia triacanthos*), акация (*Robinia pseudoacacia*), бряст (*Ulmus minor*), обикновен явор и шестил (*Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*).

В Североизточна България през последните години се наблюдава тенденция за продължителни периоди на засушаване през вегетационния период в резултат на неравномерно разпределение на валежите. Продължителното засушаване и високите температури създават благоприятни условия за повишаване на агресивността на биотичните агенти като гъбни патогени и насекоми ксилофаги, което оказва неблагоприятно въздействие върху полезащитните горски пояси,

намалявайки тяхната устойчивост. През есента на 2023 г. в полезащитни горски пояси от червен дъб (*Quercus rubra*) на територията на Държавно ловно стопанство „Балчик“ и Държавните горски стопанства в Добрич и Генерал Тошево са установени симптоми на некротично заболяване „овъгляване на кората“. Като причинител на заболяването е идентифициран гъбният патоген *Biscogniauxia mediterranea* (De Not.) Kuntze, което е първото съобщение за развитието на вида по червения дъб в България и Европа.

Ендифитната гъба *Biscogniauxia mediterranea* (Xylariaceae, Ascomycota) е един от най-често срещаните гъбни патогени, причиняващи загиване на дъба в страните от Средиземноморския регион в Европа, както и в страни от Азия, Африка и Нова Зеландия. Патогенът е съобщен по *Quercus suber*, *Q. ilex*, *Q. cerris*, *Q. pubescens*. Обикновено видовете от род *Biscogniauxia* се срещат като латентни патогени, атакуващи дървета, които са физиологично отслабнали в резултат на продължителни засушавания, пожари или обезлиствания

от насекомни вредители. В България *B. mediterranea* е съобщена за първи път по цер (*Q. cerris*) в Североизточна България през 1992 година. През следващите десетилетия, след продължителни засушавания, са отчетени периоди на масови съхнения на цера в резултат на развитие на заболяването. През 2021 г. гъбата *B. mediterranea* е съобщена по корков дъб (*Q. suber*) и космат дъб (*Q. pubescens*) в Югозападна България.

След установяването на първите симптоми на *Biscogniauxia mediterranea* по червения дъб в полезащитните горски пояси в Североизточна България интензивността на заболяването рязко нараства. За по-малко от една година загиването на короните на заразените дървета достига 70 – 100 %.

През май 2024 г. патогенът е регистриран в 50-годишна култура от червен дъб на територията на ДГС – Генерал Тошево, върху площ от 5.8 хектара. Патологичният процес протича много бързо и до края на юни 2024 г. цялата култура в ДГС – Генерал Тошево, напълно изсъхва.

В местата на инфекцията се появява тъмнокафява ексудация от кората, развиват се черни некрози, кората загива на ивици, а впоследствие целите дървета изсъхват. Хифите на гъбата оцветяват дървесината, формират черни линии в беловината. Плодните тела са с дължина 3 – 15 см, ширина 2 – 8 см и дебелина до 1 милиметър.

През последните две години болестта се развива бързо и причинява сериозни повреди и загиване на заразените дървета в полезащитни горски пояси и насаждения в Североизточна България. Климатичните промени към по-топли и по-сухи условия в съчетание с воден стрес на растенията гостоприемници благоприятстват разпространението на *B. mediterranea*, което може да доведе до пълно загиване и невъзможност за отглеждане на червен дъб в района. Патогенът трябва да се разглежда като сериозна заплаха за дървесния вид не само в Североизточна България, но и на други места в страната, където вече се наблюдават симптоми на заразяване по отделни дървета.

Нови книги

Носители на годишните награди за най-високи постижения на Съюза на лесовъдите в България. Проф. д-р Иван Палигоров, отговорен редактор, Светлана Бънзарова, съставител и редактор.

Съюз на лесовъдите в България, София, 2025, 48 стр.

Брошурата е посветена на стогодишния юбилей на Седмичата на гората и съдържа

кратка история на утвърждаването на високото професионално отличие „Лесовъд на годината“, с биографични данни и снимки на неговите носители в хронологичен ред. Посвещава се на всички български лесовъди, отдали своите знания, умения и професионален опит за съхраняване на зеленото богатство на България, за да остави за паметта на поколенията имената на отличените от лесовъдската колегия за най-добри професионалисти през последните близо 30 години.

В увода към изданието проф. д-р Иван Палигоров – председател на Съюза на лесовъдите в България, пише: „С решение на Управителния съвет на СЛБ от пролетта на 1996 г. е обосновано и прието да бъдат определяни и награждавани изтъкнати представители на лесовъдската колегия, които през съответната година са допринесли за развитието на горското стопанство и умножаването на горското богатство на България. Най-съществен принос за учредяването на наградата имат инж. Богдан Богданов и инж. Тихомир Томанов. През 1996 г. е връчена и първата награда „Лесовъд на годината“ на инж. Атанас Ташев от Смолян. След прекъсване от няколко години през 2001 г. е възстановено ежегодно връчване на отличието с призвор и двама, а по-късно и трима подгласници. С решение на УС на СЛБ от 2004 г. по случай 95-годишнината на Съюза е изработен и „Почетен знак на СЛБ“, с който да се удостоават избраните носители на приза.

През 2006 г. е прието да се връчва годишната награда „За цялостен лесовъдски принос“, като пръв с нея е удостоен инж. Иван Ербакамов от Несебър. Най-съществен принос за утвърждаването на наградата през годините имат проф. д.с.с.н. Димитър Коларов – председател на СЛБ в периода 2000 – 2009 г., и инж. Борис Господинов – зам.-председател на СЛБ и дългогодишен главен редактор на сп. „Гора“.

С решение на УС на СЛБ от 2011 г. е прието да се излъчва и носител на отличието „За значителен принос за популяризиране и повишаване на имиджа на лесовъдската професия“, чийто първи носител е инж. Борис Господинов.

През 2011 г. по случай Международната година на горите и във връзка с 15-годишнината от учредяването на отличието „Лесовъд на годината“ по покана на д-р инж. Димитър Вълков – „Лесовъд на годината“ за 2007 г., на територията на УОГС „Петрохан“ се провежда Първата национална среща на носителите на приза и техните подгласници. В парковото пространство на манастира „Св. св. Кирил и Методий“ в с. Бързия е залесена Алея на носителите на приза „Лесовъд на годината“.

Съгласно приетия от УС на СЛБ ред и критерии за номиниране колегията от всички краища на страната има възможност да номинира свои представители за постиженията им в съответната година или изтъкнати със своята дългогодишна дейност колеги за цялостния им лесовъдски принос. От 2013 г. се поставя изискване – номинираните да са членове на СЛБ. Имената на номинираните от дружествата на СЛБ със съответната аргументация постъпват в регионалните съвети на СЛБ. На свое заседание регионалните съвети съпоставят и подреждат с тайно гласуване номинираните на база на оценката на техния принос в съответните категории. Протоколите с решението на регионалния съвет заедно със съответната аргументация на номинираните се изпращат в офиса на СЛБ в София. Специално създадена със заповед на председателя на СЛБ централна комисия обобщава номинациите от регионалните съвети в различните категории. След задълбочено обсъждане на аргументацията и предложенията на регионалните съвети с тайно гласуване по специална точкова система централната комисия определя носител на наградата „Лесовъд на годината“ за предходната на връчването година и неговите подгласници. Определят се и носителите на наградите „За цялостен лесовъдски принос“ и „За значителен принос за популяризиране и повишаване на имиджа на лесовъдската професия“.

Торска педагогика – забавна страничка за малки и пораснали деца

Миграцията на птиците в ято е „работа в екип“

Всеки, който някога е вдигал поглед към небето, за да наблюдава полета на по-големите прелетни птици, е забелязал, че те летят във V-образна формация. Гъски, пеликани, ибиси и други видове изминават така хиляди километри. Запитвали ли сте се някога защо? V-образната формация е адаптивна стратегия, която помага на птиците да преодоляват големи разстояния, като им предлага редица важни предимства, без които те не биха издържали на натоварването. В следващите редове ще ви разкажем повече за нея.

Ролята на водача на ятото е най-трудна, защото той трябва да преодолява съпротивлението на вятъра и по правило този пост се заема от опитна и силна птица. Когато водачът се умори, се оттегля по-назад, а друга издръжлива птица заема мястото му. Птиците често се редуват да водят групата, което помага за равномерното разпределение на физическото натоварване от полета сред членовете на ятото. Тези, които летят по-назад, се възползват от намаленото въздушно съпротивление, което им помага

да изразходват по-малко енергия. Този принцип се използва и в състезанията по колоездене – велосипедистът следва плътно състезателя пред него и се движи в неговия поток, като по този начин намалява съпротивлението върху себе си.

Движенията на крилата на водача създават мощни въздушни течения, осигуряващи допълнителен въздушен поток към летящите отзад. Докато всяка птица маха с криле, тя създава вихри и възходящи струи, които оказват повдигащ ефект за птицата, която лети точно зад нея. Птиците се позиционират по такъв начин, че да се възползват от възходящата вълна на този вихър, като синхронизират маха на крилето си. Улавят въздушното течение на предходната птица и по този начин пестят енергия. Най-старите и слабите винаги летят в края на формацията, където има минимално съпротивление на въздуха, и буквално се носят върху въздушните вълни, създадени от тези, които летят отпред. Дори някоя птица да се отдели от ятото, тя бързо се уморява и е принудена да се върне в него, където

може да остане във въздуха с по-малко усилия.

Не можем да видим следите от тези въздушни течения във въздуха, но можем да ги забележим например при движението на една лодка в морето – тя създава същата V-образна следа.

V-образната формация има и други предимства – тя позволява на птиците да поддържат визуален контакт помежду си, улеснявайки комуникацията, координацията в ятото и навигацията, поддържа сплотеността на групата, помага да се избегнат сблъсъци с други членове на ятото. Пилотите на изстребители от военновъздушните сили често използват тази формация по същите причини.

Не всички птици летят във V-формация – по-малките може и да не се възползват толкова много от аеродинамичните ѝ предимства поради сложните ветрови течения, които създават.

Интересно е, че викът, който чуваме от ятото, летящо в небето, се издава само от птици, които летят отзад. По този начин те подкрепят летящите отпред птици и ги насърчават да не забавят скоростта. Само си представете, че благодарение на „работата в екип“ птиците в ятото могат да достигнат скорост от 80 км/час и да я поддържат през целия полет. Разбира се, когато имат възможност да кацнат на земята, остават известно време, за да си починат и да се нахранят.

По дългия път от Европа до Африка птиците се ориентират по Слънцето и звездите, като следят тяхното положение, а с помощта на специални рецептори, разположени точно зад човките им, усещат магнитното поле, което също им помага в прехода. Маршрутите им обикновено следват планински вериги, брегова линия и реки.

Посочете със стрелка на всяка птица към коя група да се присъедини

Кукувица

Лястовица

Пчелояд

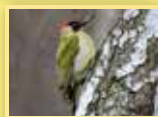
Врана

Славей

Гарван

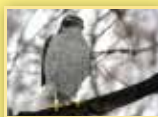
Кълвач

Кос

Горска сова

Ястреб

Синигер

Щъркел

981308

Птици, отлитали на юг: Пчелояд, Лястовица, Кукувица, Горска сова, Ястреб, Синигер, Щъркел, Кос, Гарван, Славей, Кълвач.

Женя СТОИЛОВА
Снимки: интернет

STIHL

АКУМУЛАТОРНАТА СИСТЕМА ЗА ГОЛЕМИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

ВИСОКА МОЩНОСТ. ПРЕВЪЗХОДНА
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА РАБОТА.
БЪРЗО ЗАРЕЖДАНЕ.

СКАНИРАЙТЕ БАРКОДА,
ЗА ДА НАУЧИТЕ ПОВЕЧЕ
ЗА АКУМУЛАТОРНИТЕ
СИСТЕМИ STIHL.

